

SERIE 1

LA DICTADURA DE PRIMO DE RIVERA

OPCIÓ A

Exercici 1

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la manera següent:

Pregunta 1

- a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. (0,75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com a secundària (no contemporània dels fets) (0,25 punts), com un text historiogràfic, o de contingut històric, de Manuel Tuñón de Lara i altres autors, on es fa una anàlisi de la personalitat del general Miguel Primo de Rivera (0,50 punts).

- b) Digues quin és el context històric de la font. (0,75 punts)

Cal que l'alumnat situï la font en l'època de la dictadura del general Primo de Rivera, iniciada el 1923 i acabada el 1930 dins la Restauració (1875-1931), o dins la segona etapa d'aquesta (1898-1931) (0,75 punts).

- c) Expliqueu TRES de les característiques del personatge al qual es refereix la font. (1 punt)

Cal que l'alumnat faci esment a tres de les característiques que apareixen en el text, que són: provinença de la classe terratinent andalusa, conformisme social, provincianisme, masclisme, fascinació per la vida "alegre" de la gran ciutat i per la relació amb classes altes, "senyoritisme", mentalitat militar, defensa de valors tòpics com honor, valor, pàtria, família o religió, manca de cultura intel·lectual o artística, caràcter obert i influenciable pels amics, o capacitat per ser alhora conservador i relativament innovador (1 punt).

Pregunta 2

Contesteu només UNA de les dues qüestions:

- a) Expliqueu les causes de l'adveniment de la dictadura de Primo de Rivera, les polítiques repressives que va aplicar, l'obra de govern i les causes del final d'aquest règim polític. (2,50 punts)

L'alumnat hauria d'explicar les causes de l'adveniment de la dictadura, fent referència a la situació del 1923, amb la qüestió de les responsabilitats del rei en relació amb la guerra del Marroc; els conflictes socials i polítics, i la qüestió catalanista. A les polítiques que aplicà envers el Protectorat de Marroc, amb el desembarcament d'Alhucemas (1,25 punts); a la supressió de la Mancomunitat i la política envers el català; la repressió política i sindical; a la Unió Patriòtica; al Directori Civil; al dirigisme econòmic i a la política d'obres. Cal també que faci referència al desgast del dictador per l'oposició rebuda d'intel·lectuals, republicans, catalanistes i anarcosindicalistes; a la manca de suport d'una part de l'Exèrcit i, finalment, del rei Alfons XIII (1,25 punts).

- b) Expliqueu les conseqüències de la Primera Guerra Mundial a Espanya, la crisi de 1917 i els aspectes polítics, econòmics i de conflictivitat social més destacats del període 1918-1923. (2,50 punts)

L'alumnat hauria d'explicar l'impacte de la Primera Guerra Mundial a Espanya, a nivell econòmic i social, la crisi política i social de 1917, el malestar obrer pels efectes sobre les condicions de vida de la guerra, el malestar de l'Exèrcit i las Juntas de Defensa; l'Assemblea de Parlamentaris catalans i espanyols de Barcelona i la vaga general obrera i repressió subsegüent (1,25 punts); la crisi i l'evolució política –amb el govern de concentració– i sindical posterior al final de la guerra fins al 1923, fent esment a la conflictivitat, a la vaga de La Canadenca, al pistolerisme, a la lluita patronal i dels Sindicats Lliures i als atemptats de la CNT. (1,25 punts)

EL FRANQUISME A CATALUNYA

Pregunta 1

- a) Identifiqueu el tipus de font i digueu de què tracta. (0,75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una imatge o fotografia (0,25 punts) de la primera pàgina o d'una pàgina del diari *La Vanguardia Española*, del dia 24 d'octubre de 1940 (0,50 punts).

- b) Digueu quin és el context històric de la font.

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat situï històricament la font durant el Franquisme (1939-1975), en concret el seu segon any de vigència a tot l'Estat espanyol, el 1940. (0,75 punts)

- c) Expliqueu el contingut de la font i comenteu les imatges i textos que conté.

[1 punt]

Cal que l'alumnat comenti tant les imatges que conté la font (Himmler passant revista a tropes a l'aeroport; Himmler i les autoritats de Barcelona presenciant la demostració folklòrica regional celebrada en el seu honor al Poble Espanyol de Montjuïc; i un aspecte de la demostració folklòrica) (0,50 punts), com els textos o peus de les imatges, en els quals es cita Himmler com a Reichsführer de les SS i cap de la Policia alemanya, a les autoritats de Barcelona –capità general, governador civil–, i que la demostració folklòrica ha estat organitzada per la “Jefatura Provincial del Movimiento” (0,50 punts).

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

- a) Expliqueu què va suposar la implantació del règim franquista a Catalunya des dels punts de vista polític, econòmic i cultural. Expliqueu la repressió franquista i la lluita antifranquista a Catalunya fins al 1959.
[2,5 punts]

L'alumnat hauria d'explicar la supressió de les institucions polítiques catalanes, de la cooficialitat del català i del català de la vida pública; la designació de noves autoritats militars i civils (governos civils, diputacions provincials, ajuntaments i tot tipus de corporacions oficials). La imposició del partit únic Falange Española Tradicionalista y de las JONS a les quatre províncies. L'aplicació d'una política econòmica autàrquica i intervencionista (1,25 punts). Cal que l'alumnat expliqui la repressió franquista sobre els vençuts i sobre la població catalana i expliqui com funcionava (consells de guerra; Llei de responsabilitats polítiques, de repressió de la maçoneria i el comunisme; depuracions; presos, i camps de concentració), així com la repressió específicament dirigida contra la llengua i cultura catalanes. Cal que expliqui, també, la lluita antifranquista esmentant els partits clandestins, els maquis i accions de protesta com la vaga de tramvies de 1951 entre d'altres (1,25 punt).

- b) Expliqueu el règim franquista a Catalunya durant l'etapa *desarrollista* i els canvis econòmics i socials que va comportar. Expliqueu la lluita política antifranquista a Catalunya des dels anys seixanta fins a la mort del dictador.
[2,5 punts]

L'alumnat hauria d'explicar la política econòmica *desarrollista* del règim franquista, aplicada després de l'abandó de la política autàrquica i intervencionista, amb l'establiment d'una liberalització econòmica iniciada amb el Pla d'estabilització (1959) i continuada amb els plans de desenvolupament. Igualment, els efectes que tingué a Catalunya quant a industrialització, urbanització, migracions, turisme i inversió estrangera, amb els correlats de insuficiència d'equipaments i serveis i disfuncions i problemes socials (1,25 punts). Cal, igualment, que expliqui la lluita antifranquista durant els anys seixanta i fins a la mort del dictador incloent el creixement d'una oposició més massiva, obrera (amb l'aparició de CC.OO. i altres sindicats clandestins), estudiantil i ciutadana, així com l'existència de grups de lluita armada com ETA, els GRAPO, el MIL de Puig Antich i d'altres (1,25 punts).

OPCIÓ B

Exercici 1

Pregunta 1

- a) Identifiqueu el tipus de font i digueu de què tracta.
[0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com un quadre estadístic (0,25 punts), extret del llibre de Ramon Tamames, *La República: La era de Franco*, on es reflecteix l'evolució de l'atur a Espanya entre 1932 i 1936. (0,50 punts).

- b) Digueu quin és el context històric de la font.
[0,75 punts]

Cal que l'alumnat situï històricament la font durant la Segona República (1931-1936) (0,75 punts).

- c) Assenyaleu i comenteu quins foren els dos moments de major increment de l'atur continguts en la font. [1 punt]

Cal que l'alumnat assenyali desembre de 1933 i juny de 1936 com els dos moments de major increment de l'atur i que els comentï en funció dels efectes de la crisi econòmica mundial a l'Estat espanyol i dels canvis polítics dels dos períodes (1 punt).

Pregunta 2

- a) Expliqueu breument qui foren Niceto Alcalá-Zamora, Manuel Azaña, José María Gil-Robles, Alejandro Lerroux i Francisco Largo Caballero; seguidament, expliqueu DUES de les reformes fonamentals que es portaren a terme durant el bienni 1931-1933 i DUES característiques de la Constitució republicana. (2,50 punts)

Cal que l'alumnat expliqui les figures de Niceto Alcalá-Zamora (president de la República 1931-1936), Manuel Azaña (cap del govern el 1931-1933 i líder d'Izquierda Republicana), José María Gil-Robles (líder d'Acción Popular-CEDA i ministre de la Guerra), Alejandro Lerroux (líder del Partido Republicano Radical i cap de govern el 1933-1935) i Francisco Largo Caballero (també líder del PSOE i UGT, més radicalitzat que Prieto), i destaquï breument llurs trajectòries (1,25 punts). Cal que expliqui dues de les reformes dels primers dos anys, d'entre la militar, l'agrària, la religiosa o la laboral, entre d'altres; també, que expliqui dues característiques de la Constitució, d'entre la pròpia definició que fa d'Espanya ("República democrática de trabajadores de todas las clases", el sistema unicameral, l'Estat integral (possibilitat de regions autònomes), el president de la República escollit cada sis anys o l'àmplia declaració de drets, entre d'altres. (1,25 punts)

- b) Expliqueu i compareu els resultats de les eleccions legislatives espanyoles del novembre del 1933 amb les del febrer del 1936, fent esment dels governs que es formaren i de les polítiques que aplicaren.
(2'50 punts)

Cal que l'alumnat expliqui i compari els dos resultats, destacant la victòria del Partido Republicano Radical i de la CEDA, el 1933, i la del Frente Popular (Front d'Esquerres a Catalunya), el 1936, i els governs que es formaren (1,25 punts). Cal que destaquï igualment el govern de Madrid sense la CEDA i amb la CEDA, la contrareforma que endegaren, el conflicte de la Llei de contractes de conreu, la Revolució d'Astúries, els fets de Catalunya i llurs conseqüències. També hauria de fer referència als governs del Front Popular, a la represa i profundització de les reformes del Primer Bienni que emprengueren; i als conflictes polítics i socials antecedents del cop d'Estat de juliol de 1936 (1,25 punts).

ESTATUT D'AUTONOMIA DE CATALUNYA DEL 1979

Pregunta 1

- a) Descriu el tipus de font i digueu de què tracta. (0,75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) (0,25 punts), consistent en un text públic de caràcter polític i legislatiu, en concret el Preàmbul de l'Estatut d'autonomia de Catalunya de 1979 (0, 50 punts).

- b) Digueu quin és el context històric de la font. (0,75 punts)

Cal que l'alumnat situï la font durant la Transició (1975-1986 / 1975-1982), després de l'aprovació de la Constitució de 1978 (0,75 punts).

- c) Comenteu tres de les idees contingudes en la font. (1 punt)

Cal que l'alumnat comenti tres de les idees següents: el caràcter de l'Estatut de recobriment de l'autogovern de Catalunya; la voluntat de Catalunya de constituir-se en comunitat autònoma i l'homenatge a tots aquells homes i dones que han contribuït a la recuperació de l'autogovern; els valors de llibertat, justícia, igualtat i lluita per la qualitat de vida de tots aquells que viuen, resideixen i treballen a Catalunya, i el lligam entre les llibertats personals i les col·lectives que la Generalitat representa. (1 punt)

Pregunta 2

Contesteu només UNA de les dues qüestions:

- a) Expliqueu l'evolució política de Catalunya des de l'aprovació de l'Estatut d'autonomia del 1979 fins al 1986. Expliqueu també les característiques de l'Estatut. (2,50 punts)

Cal que l'alumnat expliqui l'Estatut de Catalunya del 1979 i les seves característiques (Generalitat formada pel Parlament, el President i el Consell Executiu; oficialitat del català, Tribunal Superior de Justícia; competències sobre Dret Civil català, cultura i altres transferides com sanitat i ensenyament, entre d'altres); les eleccions al Parlament de Catalunya de 1980 i els seus resultats, la formació del govern Pujol, el 23-F a Catalunya (1,25 punts); la tasca de govern duta a terme per la Generalitat d'aquesta època i també de la sorgida de les eleccions de 1984, amb la Llei de normalització lingüística, la de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals i la de la policia autonòmica, entre d'altres (1,25 punts).

- b) Expliqueu l'evolució política de Catalunya des de la mort de Franco fins a l'aprovació de l'Estatut sense explicar aquest darrer. (2,50 punts)

Cal que l'alumnat faci referència a la situació política generada per la mort de Franco, a l'Assemblea de Catalunya i l'increment de l'acció de l'oposició per forçar una ruptura democràtica i a les formes que adoptà aquesta, tant a nivell de lluites obreres, estudiantils, de barris, etc; al referèndum de la llei de reforma política de 1976; a la llei d'amnistia i legalització de partits; a la celebració de les eleccions de 1977 i els seus resultats a Catalunya, amb la victòria de les esquerres (PSC i PSUC) (1,25 punts); a l'Assemblea de Parlamentaris, amb la seva demanda d'un Estatut i a l'operació de retorn del president Tarradellas, explicant seguidament l'elaboració de l'Estatut a Sau (1,25 punts).

SÈRIE 4

Opció A

Exercici 1.

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1.

a) Identifiqueu el tipus de font i digueu de què tracta. [0'75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) (0'25 punts) pública i política consistent en un fragment del llibre de Valentí Almirall *Lo Catalanisme*, publicat el 1886 (0'50 punts).

b) Digueu quin és el context històric de la font. [0'75 punts]

Cal que l'alumnat contextualitzi el text durant el període de la Restauració, en la seva primera etapa (1875-1898) o dins la Restauració (1875-1931) i en tant que una de les primeres manifestacions del catalanisme polític (0'75 punts).

c) Comenteu DUES de les idees que conté la font. [1 punt]

Cal que l'alumnat comenti dues de les idees que apareixen al text, com la necessitat de substituir la subjecció de la regió per llaços d'afecte; l'endarreriment en el qual l'autor pensa es troba Catalunya, que es manifesta a nivell de caràcter, intel·lectual i moral; i la crítica a l'organització de l'Estat espanyol, que considera no permetrà l'avenç de les regions; i la necessitat de substituir aquesta organització per una altra basada en fonaments diferents [1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu el catalanisme catòlic conservador i esmenteu-ne el representant principal. Expliqueu també DOS dels fets principals del catalanisme fins al 1898.. [2'5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui el catalanisme d'arrel catòlica i conservadora i el seu accent en un catalanisme basat la família, la propietat i la religió, de defensa de les tradicions com a fonament de l'esperit català. Cal que expliqui la figura del bisbe de Vic Josep Torras i Bages i el seu llibre principal, *La Tradició catalana*, de 1892 (1'25 punts). Cal igualment que expliqui dos dels fets principals del catalanisme, d'entre el Primer Congrés Catalanista (1880), el Centre Català (1882), el Memorial de Greuges (1885), el Missatge a la Reina Regent (1888), la campanya de defensa del Dret Civil català (1889), la fundació de la Unió Catalanista (1891) o les Bases de Manresa (1892), entre d'altres, contextualitzant-los i fent referència a alguns de llurs protagonistes principals (1'25 punts).

b) Expliqueu raonadament DUES de les causes del sorgiment del moviment catalanista durant el segle XIX. [2'5 punts]

Cal que l'alumnat faci referència a dues d'entre les següents: l'evolució econòmica diferenciada i l'impacte de les polítiques econòmiques estatals; la influència del carlisme; l'evolució social diferenciada; la influència del moviment literari-cultural, de represa dels sentiments regionalistes, amb exponents com el grup La Renaixença i altres, així com d'un catalanisme d'arrel popular; el moviment polític que sorgeix de la mà del republicanisme federalista, amb figures com Francesc Pi i Margall i Valentí Almirall, que derivarà cap al catalanisme progressista; la mixtura de la renaixença cultural amb el pensament catòlic en determinats sectors de l'Església de Catalunya. (2'50 punts).

Exercici 2

Pregunta 1

a) Identifiqueu el tipus de font i digueu de què tracta. [0'75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una fotografia (0'25 punts) on apareixen Franco i Hitler a Hendaya (França) el 23 d'octubre de 1940. (0'50 punts)

b) Digueu quin és el context històric de la font. [0'75 punts]

Cal que l'alumnat situï la font durant el Franquisme (1939-1975), un any després de la fi de la Guerra Civil i ja durant la Segona Guerra Mundial. (0'75 punts).

c) Descriviu i comenteu el contingut de la font. [1 punt]

L'alumnat haurà de comentar la imatge on apareixen Franco i Hitler passant revista a tropes alemanyes a una estació de tren i amb banderes nazis penjades. (1 punt).

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu la repressió franquista al llarg de tota la dictadura, tant en l'àmbit polític com en els àmbits sindical, cultural i educatiu. [2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui les característiques la repressió i les diferents jurisdiccions que s'aplicaren (militar, de Responsabilitats Polítiques, de Repressió de la Maçoneria i el Comunisme, depuracions) (1,25 punts) i els efectes que aquesta repressió tingué sobre la població en general i sobre els partits polítics i sindicats de l'etapa republicana en la clandestinitat, així com sobre altres que sorgiren durant la Dictadura, com el maquis o, a partir de la dècada dels 60 moviments sindicals com Comissions Obreres i altres, i contra grups que practicaven la lluita armada com ETA, FRAP i GRAPO. Cal igualment que faci esment a la repressió de tipus cultural i educatiu, la censura i la repressió de les llengües no castellanes (1,25 punts).

b) Expliqueu les característiques polítiques del règim franquista, les institucions de què es va dotar i les lleis més importants que va aprovar fins al 1947. Expliqueu la relació de l'Església catòlica amb el franquisme. [2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui que el règim era una dictadura en mans d'un general, dictadura de caire feixista o inspirada en els feixismes, centralista, uniformitzadora i repressiva; amb un partit únic denominat Falange Española Tradicionalista y de las JONS, i una única Organización Sindical Española, que des del seus inicis tingué el suport entusiasta de l'Església catòlica, que col·laborà plenament amb les institucions si bé que en els últims anys de la vigència del règim es produí un relatiu distanciament per part d'alguns bisbes i clergues (1,25 punts); un règim que fins al 1947 dictà, de la mà de Franco, lleis com la de creació de les Cortes Españolas de 1942, la del Fuero de los Españoles de 1945, la de Referéndum també de 1945 i la de Sucesión en la Jefatura del Estado de 1947 (1,25 punts).

Opció B

Exercici 1

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1.

a) Identifiqueu el tipus de font i digueu de què tracta. [0'75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets (0'25 punts) consistent en un document públic de caràcter jurídic-polític, l'Estatut d'autonomia de Catalunya de 1932, en concret dos articles, l'1 i el 8.(0'50 punts).

b) Digues quin és el context històric de la font. [0'75 punts]

Cal que l'alumnat contextualitzi la font dins del període de la Segona República (1931-1936) a Catalunya, en concret l'any 1932. (0'75 punts).

c) Comenteu el contingut de la font. [1 punt]

Cal que l'alumnat comenti l'article 1 en allò que suposa de creació de la regió autònoma d'acords amb la Constitució i el propi Estatut; i el 8 en el sentit de destacar que quant a serveis policials l'Estat reté els fronteres, estrangeria, extradició, expulsió i afers policials inter i extraregionals mentre el govern de Catalunya adquireix tota la resta, que són els de policia i ordre interiors de Catalunya. (1 punt)

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents

a) Expliqueu l'adveniment de la Segona República a Catalunya, l'actuació de la Generalitat provisional i de les principals forces polítiques catalanes, així com l'elaboració, l'aprovació i les característiques de l'Estatut d'autonomia del 1932.. [2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui els antecedents de la proclamació de la República, les eleccions municipals del 12 d'abril de 1931, els resultats d'aquestes eleccions a Catalunya, la victòria d'Esquerra Republicana de Catalunya, les dues proclamacions de la República a Barcelona per part de Companys i de Macià, al viatge dels ministres del Govern Provisional i l'establiment de la Generalitat. (1'25 punts). Ha d'explicar igualment quines eren les principals forces polítiques catalanes com la Lliga de Catalunya (que canvià el nom pel de Lliga Catalana) i ERC, entre d'altres, així com el procés d'aprovació de l'Estatut, fent esment a la Constitució, al procés d'elaboració i aprovació de l'Estatut de Núria i al debat de l'Estatut a les Corts, amb l'aprovació el setembre de 1932 i a les característiques d'aquest. (1'25 punts).

b) Expliqueu els esdeveniments principals de la vida política a Catalunya des de l'aprovació de l'Estatut d'autonomia del 1932 (sense explicar-lo) fins a l'esclat de la Guerra Civil. [2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui la posada en marxa i funcionament de la Generalitat fins als fets d'octubre de 1934, el conflicte que suposà l'aprovació de la Llei de Contractes de Conreu, amb les fortes tensions amb els propietaris agraris i les tensions entre el govern conservador de Madrid i el d'esquerres català; i els Fets d'Octubre de 1934, explicant-los (1'25 punts); Cal que expliqui igualment la repressió posterior als Fets, amb la suspensió de l'Estatut i el judici contra el govern de la Generalitat. La victòria del Front d'Esquerres el febrer de 1936 i les tensions polítiques i socials a Catalunya fins l'esclat de la Guerra Civil. (1'25 punts).

Exercici 2

Pregunta 1

a) Identifiqueu el tipus de font i digueu de què tracta. [0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com un mapa (0'25 punts) on es representen les ciutats i províncies on triomfà i on no triomfà la revolta militar que donà lloc a la Guerra Civil espanyola. (0'50 punts).

b) Digues quin és el context històric de les dades que proporciona la font. [0,75 punts]

Cal que l'alumnat contextualitzi la font dins del període de la Guerra Civil espanyola (1936-1939) en concret l'inici d'aquest període els dies 17-20 de juliol de 1936. (0'75 punts).

c) Digues en quines ciutats va triomfar l'aixecament militar i en quines no. [1 punt]

Cal que l'alumnat faci esment a Sevilla, Saragossa, Valladolid, La Corunya o Burgos, d'entre aquelles on triomfà el cop i Madrid, Barcelona, València, Bilbao i Oviedo, entre d'altres, on no triomfà. (1 punt)

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions:

a) Expliqueu l'aixecament militar i l'esclat de la Guerra Civil. Expliqueu l'evolució política de cada una de les dues zones en què va quedar dividida Espanya durant tota la guerra.. [2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui la revolta que començà al Protectorat espanyol de Marroc el 17 de juliol de 1936 i que no triomfà a la majoria de les grans capitals (Madrid, Barcelona, València, Bilbao) encara que sí a Saragossa i Sevilla, entre d'altres, així com les causes d'aquest fracàs en fer-se amb tot el poder. (1,25 punts); ha d'explicar igualment la configuració política de les dues zones fent esment, a la republicana, als governs Giral, Largo Caballero i Negrín, i a la denominada *nacional* de la Junta de Defensa Nacional, a l'arribada al poder de Franco y a la formació del govern de 1938. Ha d'explicar igualment les tensions viscudes en les dues zones, incloent els Fets de Maig de 1937 a Catalunya i la unificació de Falange y el Carlisme per crear el partit únic. Finalment, ha d'explicar el cop del coronel Casado de les últimes setmanes de la guerra (1,25 punts)

b) Expliqueu les fases militars de la Guerra Civil espanyola. [2,5 punts]

L'alumnat ha d'explicar les fases de la Guerra: avenç dels rebels des del sud i des del nord, en la denominada guerra de les columnes (juliol-octubre de 1936); els intents dels rebels de prendre Madrid i batalles subsegüents –Jarama, Guadalajara, Brunete– (novembre de 1936-març de 1937); la conquesta franquista del Nord (març-octubre de 1937); la batalla de Terol i posterior avenç cap a la Mediterrània (desembre de 1937-juny de 1938); la batalla de l'Ebre (juliol-novembre de 1938); l'ocupació de Catalunya (desembre de 1938-febrer de 1939); i l'ocupació de les zones central i sud-est (febrer-març de 1939). [2,50 punts]